

Косово трябва да бъде независимо!

Написано от

Събота, 07 Юни 2008 20:06 - Последна промяна Четвъртък, 16 Октомври 2008 11:06

Едно интервю с Дина Алборова

Косово трябва да бъде независимо! Именно независимо, а не зависимо от някой.

Днес всички непризнати държави така или иначе свързват своето признание с въпросът за провъзгласяване независимостта на Косово. Горещите спорове по този повод продължават вече не една година: едни говорят за уникалността на този район, други твърдят, че признаването на независимостта на косоварите не може да не се превърне в прецедент. В какво се състои уникалността на Косово се опитаха да разберат делегации на Република Южна Осетия и Грузия, които посетиха в края на 2007 г. Косово и Сърбия. Пътуването организира холандската неправителствена "IKV Pax Christi", занимаваща се основно с миротворчески мисии. За своите впечатления Дина Алборова, директор на НПО и ръководител на делегацията на Република Южна Осетия разказа през кореспондент на Информационна агенция Нашето пътуване беше много интересно, доколкото ние попаднахме в Сърбия именно в момент, когато се очакваше ООН да приеме определени решения. За мен лично това беше много интересен, безценен опит- отвътре да почувствам ставащото в Косово. Искам да благодаря на "IKV Pax Christi" за това, че успяха да организират отлични срещи с абсолютно различни обществени сегменти, като се започне от представители на политическите партии, продължи през независими експерти и се свърши с местното население. Няма да говоря, че се срещаме с представители на НПО, с официални лица, били в Прищина (в албанската част на Косово) и в сръбските анклави на Косово, и в Белград, където се срещнахме с младежки организации и представители на министерства, отговарящи за Косово и Метохия. Срещаме се с бежанци, с организации, занимаващи се с въпросите на бежанците. Тези срещи бяха достатъчно продължителни и от тях получихме огромна информация.

Беше интересно да прокараме паралел, да разберем различното в Косово, да определим възможно ли е опитът на Косово да послужи на нас или дали ще можем ние да споделим с тях своя опит. Можат ли Вие за себе си да определите в какво все- таки се състои уникалността на Косово и по какво тамошната ситуация се отличава от нашата?

Според мен, уникалността на Косово се състои в това, че там живеят албанци, а тук осетинци; те са мюсюлмани, а ние християни; те живеят в Европа, а ние в Кавказ; през 1999 г. там се появи НАТО и серията от бомбардировки по ББелград и намесата прекратиха ставащото; там вече е огромна НАТО- вска база, чувства се огромното влияние на САЩ и ЕС.

Косово трябва да бъде независимо!

Написано от

Събота, 07 Юни 2008 20:06 - Последна промяна Четвъртък, 16 Октомври 2008 11:06

Там войната е прекратена с идването на НАТО, а тук с въвеждането на тристранните миротворчески сили. Поради това за Косово САЩ е спасител. Това също е разбираемо. Така и у нас има положително отношение към руските миротворци. Те също олицетворяват за нас края на войната, края на нашето унищожение. Поради това отношението на косоварите към САЩ е напълно разбираемо за мен. Към това се добавя и геостратегическото положение на Косово. Европа не се нуждае от конфликти и войни до своите граници. Още повече, че Косово граничи с мюсюлмански страни (Албания, Македония, Черна гора). И в сърбите има големи опасения, че има радикално настроено население, което цели възраждане на Велика Албания, че Косово иска да се отдели, за да се присъедини в бъдеще към Албания, към което да бъдат присъединени албанските части на Македония и Черна гора. Но в самото Косово, доколкото ние можехме да разберем от общуването с косоварите тези настроения не са популярни. Младежта в Косово е настроена проевропейски, стреми се към Евросъюза, за откриване на границите и мислите за Велика Албания твърде малко ги вълнува. Има разбира се определена част от населението, която поддържа тази идея, но тя е твърде малка. За ООН, САЩ и ЕС е важно разбирането, че това е мюсюлманска страна. А доколкото признаването на Косово не е през планините, това е единствената мюсюлманска страна, която позитивно се отнася към САЩ. Така базите, които са разположени там означават американско присъствие на Балканите, откъдето те ще могат да контролират целия мюсюлмански свят наоколо. По този начин се оценява, че е по-добре да имат приятелски настроено Косово отколкото Косово в състава на проруска Сърбия, която има натрупан негативен опит в отношенията си със САЩ. Макар Сърбия също да желае включване в ЕС, то това желание е да става стъпка по стъпка, докато Косово има незабавна готовност за това. То ест, не става въпрос за косовска държавност- на тях независимост им е потребна само като етап от пътя към влизане в ЕС, за да може Брюксел да им стане столица. Ставащото с обикновенните хора по принцип никого не интересува. Същите представители на международните организации ни говореха откровенно, че Косово по ниво на корупцията заема четвърто място в света и въпреки това, те са готови да признаят Косово. Там има и огромен проблем с наркотрафика, с отвлечането и търговията с хора, за което всички знаят и въпреки всичко те искат да признаят Косово. Това действително е уникална ситуация. Според Вас действително ли признаването на Косово ще стане скоро факт?

Мисля, че признаването на Косово е въпрос на време. Сега международните структури търсят способности за реализиране на тази идея, защото Русия, Китай и някои европейски страни са против. И ако със страните от ЕС все някак ще се договорят, то ситуацията с Китай и Русия е сложна. Макар това да са велики държави, противостоянието им на САЩ, ЕС и др. не е съвсем понятно. Белград счита, че международната общност грубо нарушава международното право, което гарантира териториалната цялост на държавите, макар и същевременно да говори за правото на нациите на самоопределение. Сега последното се игнорира. И в Белград си задават въпрос, защо те са сами, когато ратуват за съблюдаване на международното право всъщност се оказват негови рушители. Когато в Белград се срещнахме с независим експерт, то беше зададен въпросът: в случай на признаване на Косово от международните структури ще признае ли Сърбия Южна Осетия. Той отговори, че едва ли, но разбира се, ако голяма страна, например Русия се застъпи, то Сърбия би се присъединила към предложението. Да поговорим и за механизмите. Уверяват ни, че ситуацията в Косово е

Косово трябва да бъде независимо!

Написано от

Събота, 07 Юни 2008 20:06 - Последна промяна Четвъртък, 16 Октомври 2008 11:06

уникална, но аз ще кажа, че ако признаването се състои, то това ще е прецедент. Няма никакви основания да се говори за абсолютната уникалност на Косово. Личното ми мнение е, че независимостта на Косово трябва да бъде призната. Не за това, че е окупирана от международната общност, а за това, че действително по-голямата част от населението не желае да живее в Сърбия. За мен особено важен ще бъде референдумът, който не желаят да проведат за сега нито европейските структури, нито проевропейски настроените партии. Но в Косово има такива организации, които настояват за плебисцит, желаят това, защото "това касае нас и ние сами трябва да решим".

Бяхте ли в сръбските анклавни на Косово? Каква е ситуацията там? Как те се отнасят към идеята за признаване независимостта на косовската област?

Картината в сръбските анклавни е твърде тъжна. Дори тези сърби, които живеят далече от границата ясно осъзнават, че ще им се наложи да напуснат Косово. Те ще отидат в Сърбия или Северна Митровица. Сърбите и албанците живеят в два паралелни свята и на мен това ми е познато: у нас е същото, без да има такова силно външно влияние.

И у нас, както и в Косово вече няма общ език, разбирателство, макар парламентът да е приел закон, според който в Косово са признати два официални езика- сръбски и албански и един регионален- турски. Въпреки това в албанската част сръбски никой не говори. Има твърде голямо недоверие между народите. За сърбите в Парламента са заделени единадесет места от общо повече от сто. Сърбите фактически не взимат участие в изборите. Според самите албанци върху месстните сърби голямо влияние оказва Белград. Косовските сърби пък ни казваха, че ако те наистина слушат Белград рискуват да загубят работата си и то при наличието на особено високата безработица. Така икономическите механизми манипулират населението.

Ситуацията твърде напомня случващото се в нашите анклавни- грузинците също така се боят от нас, тях също така ги манипулира Тбилиси. Какво ще бъде утре, ние не знаем- строим обходни пътища, обводные ЛЭП?? и водопроводи- остава ни да издигнем само стени, които да ни отделят едни от други....

Но да се върнем към сръбските анклавни в Косово. Що се касае до Северна Митровица(сръбския анклав, граничещ със Сърбия) то настроенята тук силно се отлечат от тези в анклавните отдалечени от границата. Населението твърдо отстоява своите позиции, те заявяват, че ще излязат от състава на Косово в случай на неговото признаване. В сръбските анклавни навсякъде могат да бъдат видяни огромни плакати: "Русия, спаси ни!"; "Русия, помогни!" И честно да кажа, беше много тъжно, когато в Прищина звучаха признания в любов към САЩ, докато там голямата надежда беше Русия. Аз самата не знам доколко тази надежда е оправдана- става въпрос не само за Косово. Става дума за много по- глобални процеси- взаимоотношенията на Ррусия със Сърбия от една страна и с ЕС от друга. Разбира се, бъдещето ще покаже избора на Русия, но аз мисля, че все таки Косово ще бъде признато, независимо дали тя иска това или не. Проблемите на косовските сърби също трябва да бъдат решени. Това знае и Белград: когато ние питахме готова ли е Сърбия да приеме огромен поток бежанци, който може да възникне след обявяване независимост на Косово, то те ни отговаряха уклончиво- строи се и т.н. От друга страна се признаваше, че тези международни военни сили, които са сега в Косово гарантират безопасността и на сръбските анклавни.

Косово трябва да бъде независимо!

Написано от

Събота, 07 Юни 2008 20:06 - Последна промяна Четвъртък, 16 Октомври 2008 11:06

Но те няма да може да ги защитават цял живот. Твърде странна ситуация- нестабилното в икономически и политически план новообразование има всички шансове да получи независимост и членство в ЕС. Заедно с Вас в Сърбия и Косово пребиваваше и грузинска делегация. Как те се отнасяха към ставащото там, нали във въпроса за признаването на независимостта на Косово днес Грузия вижда своето двусмислено положение- от едната страна са Южна Осетия и Абхазия, от друга САЩ?

Грузинската страна много адекватно оценяваше ставащото. Задачата на нашето пътуване беше не политическия спор, а запознаване отвътре със ситуацията в Косово. Но когато в последният ден се събрахме, след като всичко беше видяно и се събрахме да обсъдим въпросът дали е необходима на Косово независимост, цялата осетинска делегация отговори утвърдително, а от грузинската делегация такъв отговор даде само един, докато другите имаха големи съмнения.

Ако прокараме паралел между Косово и Южна Осетия, какъв извод бихте направили за себе си?

- След това пътуване аз още по- твърдо рабирам, че Южна Осетия не бива да има никакви претенции в това отношение. За разлика от Косово у нас има всички институти на държавност; референдуми са провеждани неведнаж; изборите ни протичат на високо ниво и се получава действително народен вот. Всичко това са плюсове. Докато при тях всичко върши UNMIK, което поставя въпросът- независимост ли е това? Много независими държави гледат на Косово като на прецедент. Нека те претендират на независимост, нека ги признаят и в света да няма дестабилизация, от която всички се боят. Просто е нужно да се разработят механизми за признаване на независимостта на новообразованията. Ситуацията се променя и трябва да я догонваме. В Белград ни говореха: "Разбира се, признаването на независимостта на Косово ще бъде прецедент. Представяте ли си какво ще започне след това?" Според мен не бива историческите събития да ни възпират. Политическата карта на света се е променяла, променя се и ще продължи да се променя. Това са нормални процеси. За мен главното е в новата държава да бъдат съблюдавани човешките права, всички да са равни пред Закона и той от своя страна да работи. А по въпроса за признаването на Косово аз също считам, че то трябва да бъде независимо. Именно независимо, а не зависещо от когото и да било.